

ૐ

શ્રી પરમકૃપાળુદેવાય નમઃ

નાટક સમયસાર

શિબિર - ૨૧

નિર્જરા દ્વાર (છંદ ૩૬-૪૬)

WORKSHEET**Marks: 100**

Name:

Tel. No.:

Group:

Zone:

(I) નીચેનાં દૃષ્ટાંતોના પરમાર્થમાં ખાલી જગ્યા પૂરો.**Marks: 5**

દૃષ્ટાંત	પરમાર્થ
૧. ફિલ્મ ચાલુ - સ્ક્રીનનો નિર્ણય	આપણે વખતે જ શુદ્ધ સ્વરૂપનો નિર્ણય કરવાનો છે.
૨. પૃથ્વી - ચંદ્ર - સૂર્ય - ગ્રહણ	 પરિસ્થિતિને સારું-ખરાબનું લેબલ લગાવી જીવને સુખી-દુઃખી કરે છે.
૩. શંખ - અનેક પ્રકારની માટી - ઉજ્જવળ	જ્ઞાની વચ્ચે હોય ત્યારે પણ અજ્ઞાની થઈ જતા નથી, તેમની જ્ઞાનદશા વધુ નિર્મળ થાય છે.
૪. ૮૦,૦૦૮	જ્ઞાની રહિત હોવાથી અધ્યાત્મદૃષ્ટિ તેમને વીતરાગી કહે છે.
૫. વાંદરો - બરણી - બોર	દુઃખનું કારણ પરસંયોગ નહીં, પણ પરસંયોગ પ્રત્યેનું છે.
૬. આંખો - અલગ અલગ - જોવાની ક્રિયા એકસાથે	જ્ઞાન અને વૈરાગ્ય એકીસાથેને સાધે છે.
૭. રેશમનો કીડો - ગોરખદંધા નામનો કીડો	અજ્ઞાનીથી બંધાય છે, પરંતુ જ્ઞાની બંધાતા નથી, છૂટા જ રહે છે.
૮. સોની - સ્ત્રી - મૂલ્ય - આકાર	આપણું મૂલ્યાંકનનય અનુસાર હોવું જોઈએ.
૯. પાણીની બુંદ - રેતીમાં - કમળ પર - સમુદ્રમાં	 વિષય-કષાયમાં જશે તો ચુસાઈ જશે, શુભ ક્રિયામાં જોડાશે તો ચમકશે અને આત્મામાં જોડાશે તો વિલીન થઈ જશે.
૧૦. પ્રધાનમંત્રી - બોડીગાર્ડ - ભારતના નોકર	જ્ઞાની અને અજ્ઞાની બંને સિદ્ધસમ છે, પરંતુ તેમનીમાં ફેર છે.

(II) થોડા શબ્દોમાં જવાબ લખો.**Marks: 2 ½**

૧. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ આપણને કઈ બે વસ્તુ વચ્ચેના ભેદજ્ઞાનથી શરૂઆત કરવા કહ્યું?
૨. અવિશ્વસનીય ગાડીની જેમ શેનો ભરોસો કરવા યોગ્ય નથી?
૩. જ્ઞાની અનાસક્તભાવે ભોગમાંથી પસાર થતા હોવાથી તેમની કઈ પરંપરા ઓછી થઈ જાય છે એમ આત્મરસી બનારસીદાસજી કહે છે?
૪. સમ્યગ્જ્ઞાનનો મહિમા બતાવવા માટે આત્મરસી બનારસીદાસજી શેનો મહિમા બતાવે છે?
૫. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ આપણને આયોજનમાં શું ન ભૂલવાની ચેતવણી આપી?

(III) સાચો જવાબ પસંદ કરો.**Marks: 2 ½**

૧. જ્ઞાનીને નથી.
(a) પરમાણુમાત્રમાં સુખબુદ્ધિ (b) પરમાણુનો સંયોગ (c) પરમાણુ પ્રત્યે ઉદાસીનતા (d) પરમાણુથી ભિન્નપણું
૨. ભક્તિમાં હોય તો તે તાત્ત્વિક બને.
(a) ઉપકારપ્રધાનતા (b) દશાપ્રધાનતા (c) કર્તાવાદનો સૂર (d) ઉપેક્ષાભાવ
૩. ભેદજ્ઞાનની હોય છે.
(a) ભાષા અસ્તિની અને પરિણામ અસ્તિના (b) ભાષા અસ્તિની અને પરિણામ નાસ્તિના
(c) ભાષા નાસ્તિની અને પરિણામ અસ્તિના (d) ભાષા નાસ્તિની અને પરિણામ નાસ્તિના
૪. જેમના અંતરમાં જ્ઞાનકળા જાગૃત થઈ ગઈ છે તેમનો વૈરાગ્ય હોય છે.
(a) પ્રયત્નપૂર્વક (b) કૃત્રિમ (c) સદૃશ (d) મોહગર્ભિત

૫. ક્રિયા કરતી વખતે પણ નથી.

(a) જ્ઞાની સ્વભાવમાં સાવધાન (b) જ્ઞાનીને સ્વભાવની જાગૃતિ (c) જ્ઞાનીને સ્વભાવનું વિસ્મરણ (d) જ્ઞાનીને સ્વભાવની પ્રતીતિ

(IV) નીચેનું કથન સાચું છે કે ખોટું તે લખો. ખોટું હોય તો તેનું કારણ દર્શાવો.

Marks: 5

૧. જ્ઞાનીને સ્વભાવનું જ્ઞાન નહીં, પણ તેનો સ્વાદ હોવાથી તેઓ પરભાવમાં અટવાતા નથી.

૨. જ્ઞાની પાપોદયમાં ભેદજ્ઞાન કરે, અને પુણ્યોદયમાં ભેદજ્ઞાન નહીં, પણ પરોપકાર કરે.

૩. અજ્ઞાની જે સારું હોય તેમાં ઈષ્ટ બુદ્ધિ કરે છે અને જે ખરાબ હોય તેમાં અનિષ્ટ બુદ્ધિ કરે છે.

૪. જીવ કેવળજ્ઞાનસ્વરૂપી હોવા છતાં કેવળજ્ઞાનરૂપી પર્યાય તેનું સ્વરૂપ નથી.

૫. આગમદૃષ્ટિએ જોતાં આત્મામાં ગુણસ્થાનક નથી.

(V) એક વાક્યમાં જવાબ લખો.

Marks: 5

૧. જ્ઞાની રાગ-દ્વેષ-મોહ આદિ દોષો દૂર કરી જ્ઞાનમાં મસ્ત રહે છે. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ આનો શું ગૂઢાર્થ બતાવ્યો?

૨. આત્મરસી બનારસીદાસજીએ ૪૦મા છંદમાં કોને જિનેશ્વરનો દ્રોહી કહ્યો?

૩. છંદ ૪૧માં આત્મરસી બનારસીદાસજીએ કઈ વિપરીતતાને અસંભવ કહી છે?

૪. વ્યવહારનયરૂપી મેયમેકર કોની અને નિશ્ચયનયરૂપી મેયમેકર કોની પસંદગી કરે છે?

૫. અજ્ઞાનીની ક્રિયામાં શેની ઈચ્છા છે જે જ્ઞાનીની ક્રિયામાં નથી, જેને કારણે અજ્ઞાની બંધાય છે? 'નિર્જરા દૂની'નો ભાવાર્થ શું છે?

(VI) આત્મરસી બનારસીદાસજીએ છંદ ૩૮માં સમ્યગ્જ્ઞાનને આપેલ દીપકની ઉપમાને આધારે નીચેનું ચોકઠું ભરો.

Marks: 80

દીપક	સમ્યગ્જ્ઞાન
૧. લાલિમાનો અંશ નથી.	 નથી.
૨. નથી.	વિકલ્પદશા નથી.
૩. વાયુ બુઝાવી શકતો નથી.	થી બુઝાઈ શકતું નથી.
૪.નો નાશ કરે છે.	અજ્ઞાનનો નાશ કરે છે.
૫. તાપ નથી.	 નથી.
૬.નો પલકમાં નાશ કરે છે.	કર્મોનો ક્ષણવારમાં નાશ કરે છે.
૭. ધુમાડો નથી.	 નથી.
૮.ની જરૂર નથી.	બહારથી જ્ઞાનની જરૂર નથી.